

בראשית - כולו חסד

השבוע אנחנו נפרדים מחומש בראשית. וידוע לנו, איפה השתיתו את יסוד העבודה בעבודת ה' שמשם הגיעו להכל? היה בזה מהלך של מרן הרב שך זצ"ל ומהלך של המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל. **מרן הרב שך - השתית את עיקר העבודה שלו על חומש בראשית.** פעם סיפר לי גיסי הגאון ר' אברהם צבי טויב שליט"א, שהוא בא פעם למרן הרב שך בשמחת תורה, כשבקושי גמרו את 'וזאת הברכה', והוא כבר היה עם בראשית. אוי...! אתה יודע מה זה בראשית?!...! בראשית!...

והמשגיח ר' יחזקאל עיקר עבודתו היתה בספר שמות. עבודת האמונה. ספר בראשית נקרא 'ספרן של ישרים'. האבות הקדושים. בראשית כולו חסד וכולו מידות טובות. החומש כולו מתחילתו ועד סופו מלא עם חסד: זה מתחיל עם ויעש להם כתנות עור וילבישם. אח"כ את החסד של נח בתיבה, אברהם אבינו עם הכנסת אורחים, רבקה עם אליעזר, תמר, יוסף, הכל מלא בחסד. בגמ' כתוב (סוטה יד, א) תורה תחילתה חסד וסופה חסד, תחילתה חסד שנאמר ויעש להם כתנות עור וילבישם, וסופה חסד שנאמר ויקבור אותי בגי. וכן חומש בראשית זה מתחיל עם חסד, ונגמר עם החסד של יוסף והאחים, הכל דבוק בחסד בלי סוף!

תמיד אנו מזכירים את מה שאמר ראש ישיבת באר יעקב הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל בהזכירו את הגמרא בסוטה, תורה מסתובבת סביב טוב. וכן הוא בגמ' במנחות (נג, ב) יבא טוב ויקבל טוב מטוב לטובים. יבא טוב - זה משה, שנאמר ותרא אותו כי טוב הוא. ויקבל טוב - זה תורה, שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם. מטוב - זה הקדוש ברוך הוא, שנאמר טוב ה' לכל. לטובים - זה כלל ישראל שנאמר הטיבה ה' לטובים ולישרים בליבותם.

כל התורה כולה מסתובבת סביב הטבה וחסד. לתת לשני, ולעזור לשני. וכמו שכתב ר' איצ'לה מוואלוז'ין בהקדמה לנפש החיים, בשם אביו הגר"ח שהאדם לא נברא לעצמו אלא להועיל לאחריו. (וכבר הרחיב בזה הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל בהקדמה לשערי יושר בביאור הסוגיא של נחום איש גמזו).

להתנמס בשביל השני...

בסוף חומש בראשית אנו גומרים עם יוסף הצדיק. אנחנו רוצים בכמה מילים להבין מה זה יוסף. שמעתי איזו הגדרה, אני לא יודע אם מותר להגיד אותה, כי על האבות והשבטים אין לנו השגה כלל. אבל היא הגדרה כזו יפה... **מה הפסגה של חסד? זה להיות כמו קוביית סוכר.**

היא מוכנה שימיסו אותה לגמרי, העיקר שלשני יהיה טוב ומתוק. האדם ממיס את עצמו לגמרי בשביל שלשני יהיה מתוק ונעים. יוסף הצדיק, הוא אמר - הוציאו כל איש מעלי. כתוב בחז"ל שזה היה סכנת חיים, כי הם יכלו להרוג אותו, אבל יוסף לא רצה שהם יתביישו... על מי מדובר? על אלו שמכרו אותו (!) לא איכפת לו לסכן את החיים שלו, ובלבד שאחיו לא יתביישו, ולאחר מכן הוא עצמו מנחם אותם אל תרגזו בדרך, ופירש רש"י שחשש שמא יריבו על דבר מכירתו, מי גרם לזה. לכך ניחם אותם, כי לא אתם מכרתם אותי הנה, כי האלוקים, כי למחיה שלחני האלוקים לפניכם. זה בכלל לא אתם... הקב"ה הביא אותי לפה,

כי יש לי תפקיד. **יוסף מפקיע את עצמו לגמרי כל הזמן עד הרגע האחרון - העיקר שלשני יהיה טוב.**

הגאון ר' לייב פרידמן מביא (בקונטרס 'ויבך יוסף' שיש שם דברים נפלאים) שכתוב בתנחומא (וישב יט') כי עזה כמוות אהבה - זו אהבה שאהב יעקב את יוסף. ובכלה רבתי (פרק ג') כתוב שיוסף נפגש עם אבא שלו, ובמשך כל השבע עשרה שנה - יעקב לא נתן נשיקה ליוסף. 17 שנה! ולמה? כי הוא סבר אולי הוא לא עמד בנסיון והכשילו אותו בחטא. ועל אף שעזה כמוות אהבתו ליוסף, שבע עשרה שנה הוא לא נוגע בו (!) למה, כי אולי הוא נכשל בחטא.

ונשאלת השאלה, למה יוסף במשך כל השבע עשרה שנה לא בא אפילו פעם אחת ליעקב להגיד לו - אבא! אתה יודע איזה נסיונות עברתי?! אתה יודע שאני נקרא יוסף הצדיק?!...! ויעקב היה מאמין לו, ולמה הוא לא נפגש איתו?

כתוב בפסיקתא רבתי (פרק ג' אות י') יוסף חשש להתייחד עם אבא שלו כי אולי הוא ישאל אותו איך הגעת למצרים, והוא יצטרך לספר על האחים ואבא יכול להקפיד על האחים, והם ח"ו ינזקו. לכן הוא לא בא להתייחד איתו כל אותם השנים.

אנחנו משיגים על מה מדובר פה?!...! לרכך את עצמך לגמרי לגמרי לגמרי בשביל שלשני יהיה טוב. אין מחשבה על עצמי כלל. להמשיך לסבול אבל ח"ו שהשני לא יסבול. את מה שהוא ראה בחלום הוא היה חייב לעשות, כי זה נבואה וזה מה שצריך לעשות - ולכן עד עכשיו לא התוודע לאחים. אבל מעבר לזה - שום דבר לא! וגם כשכתוב ויאסור את שמעון, שמעון הוא בעצם זה שיזם להרוג אותו, כתוב **לעיניהם.** ופירש רש"י מיד לאחמ"כ - הוציאו, והאכילו, והשקהו. זה מושגים אחרים לגמרי. רק את מה שהיה בחלום - זה מה שצריך לעשות וחייב לעשות. אבל לא מעבר לכך.

קשה לסבול את מי שמכיר באמת

ידוע, שהיום ברחוב לא אוהבים את הבני תורה, ומנסים להצר את צעדיהם. בישיבת נר זרח בעוצם (שע"י מוסדות ארחות תורה) מוציאים עלון 'מבנים אשר' והוא מביא מהשפתי חכמים שכתוב בפרשה הקודמת (מו, לג, לד) והיה כי יקרא אליכם פרעה ואמר מה מעשיכם, ואמרתם אנשי מקנה היו עבדיך מנעורינו ועד עתה גם אנחנו גם אבותינו, בעבור תשבו בארץ גשן כי תועבת מצרים כל רועה צאן. אומר רש"י - 'לפי שהם להם אלהות! נשאלת השאלה: אם הצאן הוא העבודה זרה של מצרים אז למה הם שונאים אותם?... הרי כומר שעובד בבית התיפלה שלהם הוא מאד חשוב... ולמה? כי הוא עובד בבית התיפלה שלהם. וא"כ כל הרועי צאן הם מטפלים בעבודה זרה שלך... למה אתה שונא אותו?...

אומר השפתי חכמים - כי תועבת מצרים. לפי שהם יודעים שהרועי צאן יודעים שאין בהם ממש, לפי שהם תמיד אצלן, אז הם יודעים את האמת - והלכך שונאים כל רועי צאן. הרי הרועה צאן רואה איך שהצאן מתלכלך... עושה צרכיו ויושב בתוך הלכלוך, ואח"כ אוכל עשב... רואים שהוא כלום, והוא אפס. הרועה הוא היחידי שמבין שאני מאמין בדבר שלא שייך שיהיה נכון ואמיתי. אז אי אפשר לסבול אותו... ולכן

הוא שונא אותו. את האמת גם אני יודע, רק אני שבוי בכבלי יצרי וההרגל. אבל את מי שמכיר בזה אני שונא.

אחד הדברים הנוראים שכתוב בחז"ל - נמצא בפרשה הבאה. שהקב"ה אומר למשה לך אל פרעה בבקר, הנה הוא יוצא המימה. מה הוא עשה שם לפנות בוקר?... כולם יודעים, הוא החזיק את עצמו לאלוה אחר. אבל אחרי הכל הוא בן אדם... אז ה' נתן לו כח בשביל להטעות את כולם שהוא יוכל להחזיק את עצמו עשרים וארבע שעות. אבל אחרי זה - גמרנו... הוא לא יכול יותר. כשהוא בא על עין המים לפנות בקר זה כבר היה אחרי שהוא עבר על כל תשקצו...

והנה הקב"ה אומר למשה - לך אל פרעה בבוקר הנה הוא ניצב על עין המים, בחז"ל כתוב שהוא היה הולך בשקט... אסור שאף אחד ידע מזה, הרי לא כולם יודעים את השקר... פרעה הגדול, הוא לא לקח איתו אף עבד... אסור שיידעו מזה, ואין לזה מחילה! תוך כדי שהוא הולך לעין המים בשקט באמצע הלילה, פתאום נהיה לו שחור בעיניים... משה רבינו עמד שם... ואז משה ניגש אליו, אוי! פרעה המלך...! מה קרה? איפה כל העבדים?... אני לא יתן למלך ללכת לבד, אני כעת מלווה את המלך לאן שהמלך הולך... ופרעה מתחנן, משה... משה... תן לי ללכת לבד...!... אנחנו היהודים מאד מכבדים את המלך, זה לא כבוד המלכות, אפילו אם המלך מוחל - לא שייך...! אין כזה דבר. עד שפרעה אומר למשה, משה! אתה הרי יודע את האמת למה אתה מענה אותי?... מה האמת?... שואל משה. ופרעה משיבו אתה הרי יודע מה אני הולך לעשות כעת... אה, ככה?...! אז למה אתה מרמה את כל העולם? אומר לו פרעה - את מי אני מרמה, את המצרים, שעליהם כתוב בשר חמורים בשרם. חמורים אני מרמה, אבל אתה בן אדם!!! הוא לא יכול לסבול את משה... הוא יודע את האמת, הוא יודע שהוא שקרן והוא כלום. על חמורים - אני יכול לעבוד. רועי הצאן מבינים שאתה חמור! נו, אז אפשר לא לשנוא אותם?...!

ממשיך שם ה' מבנים אשר', גם בזמנינו היום, יראת עמי הארצות מהתלמידי חכמים, מבואר בתוס' שזה בגלל שהם חושבים שהתלמידי חכמים שונאים אותם. אבל יש עוד סיבה - הם יודעים את האמת והם יודעים שיש מישהו שכן יודע את האמת, שהם אנשי שקר ומרמה והם בכל דבר חושבים רק על עצמם. ויש מי שמחפש את האמת ויודע לחשוב רק על השני, הם לא יכולים לסבול את זה. איך הם יכולים לסבול שבחינוך הנאור שלהם יש סכינים וסמים, ובחינוך שלנו העתיק המסור מהר סיני יש רק מידות טובות וכיבוד אב ואם? הם יכולים להסביר כזה דבר?! הם לא יכולים לסבול את זה, אז הם שונאים אותנו.

וכמו שפעם שלחו למרן רה"י זיע"א שיידע שהצרות שעושים לבני תורה, יותר ממה שזה משנאה - זה מקנאה.

אצלנו העיקר זה מידות טובות. וזהו ספר בראשית, ספרן של ישרים. מידות טובות זה ישר, ומידות רעות זה עקום. גם אצלנו יש כאלו שחושבים שרק אם אני צדיק גדול יש לי מידות טובות. אבל באופן נורמלי זה יכול להיות גם הפוך. אבל זה לא נכון... ספרן של ישרים זה אומר להיות ישר, חלק. חלק - האלוקים עשה את האדם ישר. וישר זה מידות טובות. זהו אחד הלימוד מספר בראשית.

משפטי ה' אמת צדקו יחדיו

בפרשיות האחרונות אנחנו רואים לימוד נוסף (וזה היה שייך גם לחנוכה) שהוא הסיום של הזמן הזה: סיפר לי גיסי הגאון ר' אברהם צבי טובי שליט"א שסיפרה לו אשת חבר להגאון ר' שמריהו גריינימן. בעלה, ר' שמריהו, היה בערוב ימיו חולה מאד [מרן הרב שך זצ"ל בהספד עליו אמר שכולם מספידים אותו שהוא שימש את החזון איש,

אבל זה השכר שלו. ההספד הגדול הוא, שבייסורים שלו הוא הגן על כלל ישראל וכעת אין מי שיגן. הוא היה תלמיד חכם מופלג, מדקדק במצוות גדול, ובעל יסורים]. והיא סיפרה, שפעם מרן החזו"א אמר לה (עוד הרבה לפני שבעלה היה חולה), **תראי. מה שנגזר על בן אדם - זה יתקיים. זו גזירת שמים ולא יעזור לו שום דבר. מה שכן בידי האדם זה איך להסתכל על הגזירה הזו. האם בעיניים ורודות או בעיניים שחורות. איך לקבל כל דבר. מה שבא על בן אדם - חייב לבא.** וכמש"כ 'החריצות שקר והגזירה אמת'. אבל איך לראות את זה - זה בידי הבן אדם. וכל הפרשיות שלנו ללא יוצא מן הכלל מלמדות אותנו שאנחנו לא רואים דברים לאמיתותם. רק חצאי תמונות.

הגאון מוילנא אמר, משפטי ה' אמת. אבל צדקו - לראות בהם את הצדקה והחסד - יחדיו. שיהיה העולם הזה והעולם הבא יחדיו. אבל גם בעולם הזה לבד... אפשר לראות מה זה 'כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד'.

ונראה כמה דברים מהפרשיות האחרונות: המשך חכמה מביא ווארט נפלא, כתוב 'ויוסף ישית ידו על עיניו'. המציאות של יוסף - מראה לך יעקב, שאתה לא רואה, מה אתה חשבת?... 'כי ארד אל בני אבל שאולה'. זו הצרה הכי גדולה שלי. אך מה התברר לבסוף? שהקב"ה שלח את יוסף לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה. למען עשה כיום הזה להחיות עם רב.

הפחד יצחק היה אומר, שכתוב בשערי תשובה, 'ויש על הבוטח להוחיל ממעוף צוקתו כי יהיה החשך סיבת האורה'. אומר הפחד יצחק, לא כתוב שהבוטח יבטח בקב"ה שברגע הקשה יתהפכו דברים... לא. כי יהיה החשך סיבת האורה. הקב"ה בורא את האור מהחושך. והרבינו יונה מביא את מאמר חז"ל שכתוב אלמלא נפילתי לא קמתי, אלמלא ישבתי בחשך - לא היה ה' אור לי.

עוד מצינו את שרה והגר. אנו תמיד מביאים את מה שאמר ר' ירוחם, הוא מביא שכתוב ותרא כי הרתה ותקל גבירתה בעיניה. ולמה? ופירש רש"י שהגר אמרה שרה זו אין סתרה כגלויה. היא מראה עצמה כאילו היא צדקת ואינה צדקת. היא לא זכתה להריון כל השנים הללו, ואני נתעברתי מביאה ראשונה. אומר ר' ירוחם, הגר, הגר...! איך את לא קולטת... בשביל לקבל בן כמו ישמעאל, שידו בכל ויד כל בו, ילד היפר אקטיבי... משרד הרווחה עוד ישלם לך בשביל שתקחי אותו... את זה נותנים בחינם. את רוצה עוד כמה? תקבלי... כמה פראי אדם שאת רוצה תגדלי בבית. אבל בשביל בן אחד כמו יצחק... צריך הרבה דמעות ובכי. ומה הצמיחו הדמעות שלה. זורע צדקות, זורע דמעות. מה הוא מצמיח...? את יצחק!

רחל ולאה

רחל ולאה... בשני החצאים של החיים. בחצי הראשון, רחל הלכה לישון עם חיוך, ולאה עם דמעות היתה לי דמעותי לחם יומם ולילה. אבל מה הדמעות האלו עשו לה...? למה היא זכתה? אומרים חז"ל בא וראה כמה קשה כחה של תפילה. היא קבלה ששה שבטים כנגד כולם, (ואם היא לא היתה מבקשת על דינה - היו לה שבעה). היא גם נקברה עם יעקב, וקיבלה בכורה, כהונה, ומלכות. יששכר זה תורה, וכן את זבולון - המחזיק תורה. הכל היה לה. עם מה? עם הדמעות שהיא הזילה בהתחלה. עם העיני לאה רכות. לאה, מה חשבת בתחילה?... ומה קרה לבסוף?...?

כך גם היה עם חנה ופנינה, רואים את זה לאורך כל הדרך.

אם ישאלו כל אחד מאיתנו, מה היתה הסיבה שעשו הצליח לרמות את יעקב? נאמר, בגלל שיצחק היה כהו עיניו מראות. אם כן, זו היתה אחת הצרות הגדולות של יצחק, שהוא לא ראה. אבל מה

רש"י אומר? ותכהיו, דבר אחר - כדי שיטול יעקב את הברכות (תנחומא ח) בעצם זה היה החסד הכי גדול. אם הוא לא היה עור - הוא היה יודע שזה יעקב והוא לא היה מברך אותו, ועשו היה מקבל את הברכות. אנחנו רואים הכל הפוך.

ונספר, שהגאון ר' שלמה קוק זצ"ל (רבה של רחובות) נספה בתאונת דרכים רח"ל עם חלק הארי מבני משפחתו. [אחד מהילדים מאד רצה לנסוע איתו (בפעם האחרונה) אבל לא היה לו מקום במונית. אז הוא בכה לאבא שלו, אבא, אתה שונא אותי... לכן אתה לא לוקח אותי... בסוף, היתה תאונת דרכים, כולם נספו, והוא מאלו שנשארו בחיים...]

הרבנית קוק ע"ה אמרה על הפסוק 'וראית את אחורי ופני לא יראו', אדם יכול לראות רק את אחורי, את מה שכבר נעשה, אבל לפני - מה התכניות שלי ומה אני רוצה לעשות, להבין איך שהכל לטובה - בל יראו.

בפרשיות האלו אנחנו רואים שאנחנו לא יודעים כלום וכל מאן דעביד רחמנא לטב עביד. כאשר ביקש יעקב לגלות את הקץ - נסתלקה ממנו שכניה. איך אנחנו קוראים את זה? ... אוי... כל כך חבל, זה כל כך טוב אם היתה השכינה, ככה היינו יודעים מתי המשיח בא. אבל מה, האמת היא שכל הקץ בנוי על זה שאנחנו לא יודעים, ובוכים, ומתחננים, בדמעות האלו - מקרבים לנו את הקץ. וכך אומר החתם סופר. שהקב"ה רוצה שנשתוקק לקץ! אם היינו יודעים מראש - אז כבר אין לנו למה לחכות. אבל זה שעם כל זה - אחכה לו בכל יום שיבוא, אנחנו עוברים את הכל ואנחנו ממשיכים לחכות ולבכות בשמונה עשרה ולירושלים עירך, את צמח דוד, או, או, או!!! זה מה שמקרב את הקץ!!! לכן נסתלקה ממנו שכניה. כ"כ פשוט...

את הנצח בונים מהקושי

הגאון ר' ראובן מלמד כותב, מה היו השנים הכי יפות של יעקב? כתוב בחז"ל שזה השבע עשרה שנים האחרונות. כל השנים - יעקב אמר לפרעה, 'מעט ורעים היו ימי שני חי', אבל השבע עשרה שנה האחרונות... הוא יושב בכבודו של עולם, כל הבנים שלו סביבו, מיטתו שלימה, יוסף חזר אליו, ודינה חזרה אליו, (לפי אחד הדעות הבת של דינה זו אסנת אשת יוסף). הוא רואה את כל החיים שלו, הוא מלמד את התורה הקדושה, ואפרים גם נמצא בישיבה שלו כמבואר ברש"י (תחילת פרק מח). אומר ר' ראובן, אם שמים לב - כל הצרות של יעקב, כתוב על זה תורה שלימה... התורה לא פוסחת על אף צרה! כמה פרשיות מלאות.

אבל על השבע עשרה שנה האחרונות - שהוא היה ראש ישיבה, השנים הכי יפות שלו - לא כתוב על זה כלום! יש רק רמז 'ואת יהודה שלח לפניו גשנה' חז"ל אומרים להתקין לו בית תלמוד. ולמה? כי את עיקר הנצח בונים מהחלק שקשה, מהנסיונות שעוברים, עם זה בונים נצח, עם הקשיים, שעובדים ומתגברים על זה.

תמיד אנחנו אוהבים לספר, שהיה גר בחיפה הרב ר' משה רפון זצ"ל (חתנו הוא הרה"ג ר' נחמיה נורדהיים שליט"א). לבר מצוה של הנכד בחיפה, הגיע המשגיח הגה"צ ר' שלמה וולבה, (שהיה ידידו מגרמניה) והוא אמר שם אימרה של גדול יהדות אשכנז של הדור ההוא - רבו הגרש"ר הירש. כתוב, שיוסף הצדיק נפגש עם יעקב - יעקב קרא קריאת שמע. אומר על זה ר' שמשון רפאל, יעקב באותו רגע דיבר לעצמו: שמע ישראל! קראו לו ישראל, ישראל תשמע: ה' אלוקינו,

ה' - זה מידת הרחמים, אלוקינו - זה מידת הדין. אני עברתי בחיים גם דברים טובים, וגם דברים קשים. אבל כשאני רואה את יוסף שחשבת כי ארד אל בני אבל שאולה, והוא בצדקתו ובזכותו כולם קיימים. אז אני מבין שה' אחד! הכל היה חסד.

אנחנו אומרים בשיר של יום ביום שני, 'דימינו אלוקים חסדך בקרב היכלך'. ומביאים בשם האריז"ל שהסביר, דימינו אלוקים, חשבנו שזה מידת הדין, אבל חסדך בקרב היכלך. הכל זה חסד.

כעת סיימו בדף היומי מסכת תענית. המסכת מסתיימת 'ואמר ביום ההוא הנה אלוקינו זה קוינו לו ויושיענו. זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו'. אמר לי תלמיד חכם אחד שליט"א, שזה הסיומת הכי מתאימה לתענית. הרי על מה מתענים? על עצירת גשמים, על צרות שמתחילה הנה אלוקינו זה מידת הדין. אבל קוינו לו, בוטחים בה', ויושיענו. ואז מתברר שזה ה' קוינו לו, הכל זה מידת הרחמים, נגילה ונשמחה בישועתו. וכך זה לאורך כל הדרך, אם ממתנים עוד קצת רואים שהכל הפוך ממה שחשבנו. וראית את אחורי לפני לא יראו.

הדף גמרא קיים לעולם

יש סיפור על שתי אמהות בישראל, אמהות שהשקיעו בחינוך בניהם לתורה ועבודת ה'. וזכו לעתיד מזהיר להם ולבניהם. הגאון ר' גבריאל טולדנו זצ"ל ראש ישיבת אור ברוך התראיין פעם כשהוא סיפר על אמא שלו. שהיתה בתו של רבי רפאל ברוך זצ"ל וגרו במרוקו. שנולדו לה כמה ילדים לפניו אך לא עלינו הם נפטרו, הבן ר' גבריאל כשהוא גדל, היא שלחה אותו ללמוד בישיבה באנגליה. למרות שניסו להניאה, שהרי הבנים חלשים ואולי זו סכנה, ועדיף שישאר. כשהגיע לישיבה, היה לו מאד קשה. גם מחמת הערפל הכבד ששרר שם, והוא לא היה רגיל לזה. בלילה הוא פשוט לא ראה איך ללכת...! ומלבד זאת, הוא לא הבין את השפה שלהם. הוא כתב לאמא שלו שתבא לקחת אותו. אבל היא לא ענתה לו. הוא כתב לה אמא, אם את לא רוצה שאני יילך בעקבות אחיי ח"ו אז תקחי אותי מכאן כמה שיותר מהר... הוא היה בטוח שכבר למחרת היא תבא לקחת אותו. אבל במקום זה היא רקמה על מפית - 'הכל קורה, הכל נשכת, ולבסוף הכל מסתדר. והדף גמרא קיים לעולם!' ושלחה לו את המפית, והוא הראה אותה. זה מה שהחזיק אותו... לראות את הצד השני.

והסיפור השני היותר מפורסם, זה על הרבנית קופשיץ ע"ה שזכתה שכל הבנים שלה הם גאוני עולם, וחתנים תלמידי חכמים, (שהמפורסם שבהם זה פוסק הדור מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל) פעם שאלו אותה, איך זכית לזה? היא אמרה - כי רציתי. המשיכו ושאלו, כולנו גם רוצים!... אז היא אמרה - נכון. אבל אתם רציתם גם את זה, אני רציתי רק את זה...

זה מה שידוע בעולם. אך לא מזמן פגשתי נין שלה, נכד של בתה הרבנית פרידמן שתחי' ונכד להגר"מ טורק זצ"ל והוא אמר לי, שסבתא מוסיפה, ששאלו את אמא שלה, איך את יכולה להגיד שרצית רק את זה? בכל זאת... יש עוד דברים הכרחיים שמסתובבים לידך, יש פרנסה ועוד דברים. אז היא אמרה, שזה כמו אדם שהולך עם כוס שמן מלא על גדותיו בידו והוא זקוק לכל הכמות, והוא הולך בדרך בזהירות. יש לידו בצד אחד תאונת דרכים, ומצד השני חתונה. אבל הוא מרוכז כל הזמן בשמן שלא יישפך. יגידו לו, נו נו... איך היתה החתונה? מה היה בתאונת דרכים? לא ראיתי. איך זה יכול להיות? אתה עברת

שם! אני כל הזמן מסתכל על השמן... לא הסתכלתי על שום דבר אחר.

[ידוע, שבעבר היו זמנים שלא היה להם מה לאכול בבית. הרבנית פתחה חנות. עד שפעם אחת היא הבחינה שאחד הילדים מתעניין בחנות וקצת לומד פחות טוב - אז היא סגרה את החנות לאלתר. אז לא היה מה לאכול... היא מסתכלת תמיד על פך השמן הטהור!]

שמעתי פעם ממרן רה"י זיע"א שסיפר, שיבדלחט"א מרן שר התורה הגר"ק בא לראיון בצבא, שאלו אותו, איפה אתה לומד? הוא אמר בלומז'ה בפתח תקוה. באיזה רחוב זה? ברחוב של הישיבה ענה בפשטות... אבל איך קוראים לזה...? הרחוב של הישיבה... כשאתה מגיע מבני ברק באיזה רחוב אתה יורד? שמה בפינה, איפה שהרחוב של הישיבה...

סיפר לי חתנו, חתנא דבי נשיאה, שפעם דיברו איתו על רחוב מסויים, וזה היה רחוב שהוא עבר בו כל יום בדרכו מהבית לכולל חזון איש במשך עשרות שנים! הוא שאל איפה זה?... אמרו לו, אבא, אתה עובר שם כל יום...! אז הוא אמר, במקום להרים את הראש ולהסתכל על שם הרחוב, אני לומד עוד משנה....

הרב פרוינד שליט"א (ראש כולל בביה"ח מעייני הישועה) סיפר, שפעם הוא ראה את מרן שר התורה ר' חיים שליט"א ליד קוקה קולה... הוא הבין שזה לא במתכוין. הוא ניגש אליו ושאל מה הרב מחפש, אולי אני יכול לעזור? אמר לו הגר"ח, אני גם לא יודע... איך הגעתי לפה בכלל? אני התחלתי ללמוד, ואני לא יודע איך הגעתי לפה... [הוא פשוט חשב בלימוד והיה שקוע בזה והמשיך ללכת עד שם] הוא אמר לו, בסדר, אני יביא את הרב לבית. אך ר' חיים סירב, חס ושלום, אני לא יטריח אותך, אני ישאל אנשים... הוא אמר לו, הרב יודע מה, אני ילווה את הרב עד הרחוב הראשון שהרב מכיר, ומשם הרב ילך לבד. לזה הסכים ר' חיים. והרחוב הראשון שהוא הכיר - זה היה רחוב רשב"ם... הוא מרוכז בכוס שמן...

סיפר לי הגאון ר' נחום נבנצל שליט"א שסיפר לו מחותנו ממשפחת ברנד, שהוא היה חותנו של הגאון ר' שלמה פיישר זצ"ל (שנפטר לאחרונה). כשהבת שלו היתה בשידוכים הציעו לו שני בחורים, שניהם גאוני עולם מסלתה ושמנה של עולם הישיבות. הוא בירר מי יותר? אז חלק אמרו לו שאין הבדל. ומעטים אמרו שאולי ר' שלמה פיישר הוא קצת יותר. אבל מה, לבחור השני - היה קצת כסף לנדוניה, אך לרבנית פיישר, היא היתה אלמנה צעירה ולא היה בידה פרוטה לפרוטה. הוא בא לחזו"א ושאל אותו את מי לקחת, הוא הציע לו את הצדדים והאם כדי להשקיע עוד כסף (שגם זה היה להם בקושי), כשרק חלק אנשים

אומרים שאולי ר' שלמה קצת יותר טוב... אמר לו החזו"א בשביל יש אומרים שהוא קצת יותר טוב - שווה לשלם הון רב בשביל לקחת אותו לחתן. מושגים.

מילה אחת של תורה

הגמרא מספרת בהוריות (יב, ב) בעא מיניה רבא מרב נחמן כהן גדול שנצטרע האם דחוי מאלמנה, או פטור. לא הוה בדידה, זימנין, ישב רב פפא ושאל את הספק הזה, אמר לו הונא בריה דרב נחמן לרב פפא, תנינא שאפילו עבר מחמת מומין אסור באלמנה. מה עשה רב פפא...? קם, נשקיה ברישיה, ויהב ליה ברתיה...!

ועיין בחזו"א אמונה ובטחון שהראה כמה היה חביבות ואיך הם ייקרו כל מילה של תורה! ובואו חשבון הוא לא אמר פה לומדות, ולא גאונות, לא חשבון קשה, ולא איזה פלפול עמוק... שום דבר. רק ידיעה אחת שהוא לא ידע, שאפילו לא נוגעת למעשה (!) כבר לא היה צרעת ולא שמן המשחה. אבל אין גבול... קם, נשקו בראשו, ונתן לו את בתו לאשה.

יש גם גמרא בב"מ (לג, א) ששמואל קרע את בגדיו על אמורא אחד שנפטר - שהוא הסביר לו משנה אחת. קרע את בגדיו!!!

וידוע המעשה, שהגאון ר' שמעון שקאפ לא היה נכנס בתחילה לשיעורים של הנצי"ב, והיה פעם אחת שהנצי"ב נכנס באמצע הלילה לבית מדרש, ור' שמעון ראה אותו. ושאל אותו על רשב"ם קשה בפרק יש נוחלין. הנצי"ב מיד בכה, ואמר לו: אם היית יודע כמה תפילות התפללתי, ואף הלכתי על קברי אבות (!) בשביל להבין את הרשב"ם הזה ועוד לא זכיתי. ופרץ בכי... מתי הולכים לקברי אבות...? רק כשיש חולה מסוכן או צרה אחרת רח"ל אבל על רשב"ם אחד... מאז, אמר ר' שמעון, לא עזבתי מילה אחת של הנצי"ב...!

אין לנו מושגים מה זה מילה אחת של תורה, מילה אחת של תורה! המשגיח הגה"צ ר' דן סגל שליט"א בהספדו על הסטייפלער הקדוש, אמר, אתם יודעים מה זה בישיבה להיות מוכנים לשיעור כללי של ראש הישיבה? כשמתחילים בבא קמא למשל, מכינים ומכינים בלי סוף את כל הלומדעס והסברות. ואצל בעלי התוספות גם יש שיעור פתיחה, מה השיעור פתיחה?... עיין בתוס' הראשון של ב"ק אית דוכתא דקתני הן ואית דוכתא דלא קתני הן. מילה אחת של תורה...! מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי! אנו מסיימים את חומש בראשית חזק חזק ונתחזק.

ברכת מזל טוב לידידנו היקרים משפחת ויסבקר
לרגל אירוסי בנם בשעטו"מ
עב"ג לבית משפחת הלדסהימר
יתן ה' ויזכו לבנות בית נאמן בישראל
דורות ישרים ומבורכים על אדני התורה והיראה

לע"נ
מרת גיטל בת הרה"ג ר' יוסף יוסקה הלוי
גוטסמאן ע"ה
נלב"ע י"ז טבת
תנצב"ה

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגליון במייל: 4166058@gmail.com